

Udskriftsdato: 23. december 2025

VEJ nr 10394 af 01/04/2007 (Historisk)

Øjenværn

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: Arbejdstilsynet, j.nr.

Senere ændringer til forskriften

SKR nr 10233 af 12/12/2025

Øjenværn

At-vejledning D.5.8

April 2007

I denne vejledning informeres om egenskaberne ved forskellige typer øjenværn, og der redegøres for en række ofte forekommende problemstillinger i forbindelse med anskaffelse og brug.

Øjenværn skal anvendes, hvis arbejdet ikke på anden måde kan tilrettelægges og udføres, så skadelig påvirkning af øjnene undgås.

Øjenværn kan beskytte øjnene imod flyvende partikler, støv og stænk eller kemiske påvirkninger fra syrer og gasser. Det kan også være stråling som fx optisk stråling fra svejsning eller lasere.

Valg af øjenværn skal tage udgangspunkt i en analyse af de risici, der er i forbindelse med arbejdet. Man kan fx stille spørgsmål som:

- Hvilket arbejde skal udføres?
- Hvordan ser arbejdspladsen og omgivelserne ud?
- Hvem skal anvende øjenværnet?

Risikovurderingen skal ikke kun omfatte dem, der arbejder med de pågældende processer og materialer, men også dem, der arbejder eller opholder sig i nærheden.

1. Pligter

Arbejdsgiveren skal sørge for

- at brugerne forsynes med egnet øjenværn, og at øjenværnet bliver brugt straks ved arbejdets begyndelse og under hele arbejdet
- at øjenværnet til enhver tid yder den tilsigtede beskyttelse og ikke medfører unødige gener. Øjenværnet skal være egnet til brug under de eksisterende forhold på arbejdsstedet, vælges under hensyn til de ergonomiske forhold og passe til brugeren, eventuelt efter tilpasning
- at det valgte øjenværn er CE-mærket
- at øjenværnet vedligeholdes, rengøres, tørres og desinficeres i nødvendigt omfang, inden det tages i brug
- at brugerne får instruktion i brugen af øjenværnet bl.a. på baggrund af oplysningerne i brugsanvisningen og oplyses om faren ved ikke at bruge det.

Brugeren skal bruge øjenværnet straks fra arbejdets begyndelse og under hele dets varighed. Brugeren skal medvirke til, at øjenværnet virker efter hensigten, og meddele fejl og mangler til arbejdsgiveren, arbejdslederen eller sikkerhedsorganisationen.

2. Typer af øjenværn

Øjenværn findes som:

- *Almindelig værnebrille*. Brillerne fås ofte med sidebeskyttelse, som øger beskyttelsen mod omkringflyvende partikler og strejflys.
- *Kapselbrille*, som slutter tæt til ansigtet. Kapselbriller kaldes også helbriller (eng.: Goggles), og de beskytter såvel øjnene, som området umiddelbart rundt om. Større modeller kan bæres uden på almindelige synskorrigerende briller.
- *Ansigtsskærm/visir*, der dækker og beskytter øjne og dele af ansigtet.

Brille

Kapselbrille

Ansigtsskærm

Alle øjenværn skal opfylde en række basale krav – herunder krav til synsfelt, optisk kvalitet og robusthed – men derudover kan øjenværn have særlig modstandsdygtighed over for:

- Slag af forskellig styrke
- Smeltet metal og varme genstande
- Dråber og stænk
- Store støvpartikler
- Små støvpartikler og gasser
- Ridser
- Kortslutnings-lysbuer
- Optisk stråling
- Laserstråling
- Tildugning.

3. Brugsanvisning og mærkning

Øjenværn skal være CE-mærket. Øjenværnene skal på stellet desuden være mærket med en række andre oplysninger, herunder oplysning om, hvilke beskyttende egenskaber de besidder. I tilfælde af, at beskyttelsesglassene kan udskiftes, skal disse også være mærket.

Der skal følge en brugsanvisning på dansk med ved leveringen. Den skal bl.a. indeholde oplysninger om de beskyttende egenskaber, tilpasning, anvendelse, vedligeholdelse, rengøring og opbevaring. Brugsanvisningen bør derfor læses grundigt igennem og opbevares for eventuel senere brug.

4. Anskaffelse og tilpasning

Da øjenværn skal passe til ansigtets form og begrænse synsfeltet mindst muligt, er det en god idé at prøve flere modeller øjenværn inden anskaffelse. Vær i den forbindelse særlig opmærksom på at:

- Almindelige værnebriller findes i flere størrelser, hvoraf nogle har justerbare brillestænger.
- Kapselbriller skal slutte tæt til ansigtet, hvilket bør sikres inden anskaffelsen, da man normalt ikke kan justere sig ud af eventuelle problemer.
- Ved ansigtsskærme skal man sørge for, at der er tilstrækkelig plads mellem spidsen af næsen og skærmen. Ansigtsskærme bør desuden ikke støde mod skuldrene, når man drejer hovedet.

Øjenværn skal sidde fast, uden at hovedbånd eller stænger snævrer eller klemmer.

Øjenværn må ikke begrænse synsfeltet eller sløre udsynet, så der opstår risiko for ulykker, eller medføre, at arbejdet må udføres i u hensigtsmæssige arbejdsstillinger. Bemærk i den forbindelse, at mørke briller, som kun tillader begrænset lys at passere, kan medføre risiko for at snuble, overse advarselslys mv. De nødvendige foranstaltninger til imødegåelse af disse risici må tilpasses herefter.

Hvis brugeren har behov for at anvende synskorrigerende briller, skal øjenværnet være stort nok til, at der er plads til brillerne, eller man kan bruge øjenværn med korrigerende linser.

Hvis der ikke er behov for et lufttæt øjenværn, skal der være ventilation, så det ikke dugger til, og så huden kan ånde. Lufttæt øjenværn skal være antidugbehandlet.

Et laserøjenværn er fremstilet til en bestemt lasertype, hvorfor et øjenværn, som er anskaffet til én lasertype, normalt ikke kan anvendes til andre typer.

For synlig laserstråling skal man være opmærksom på det særlige forhold, at man ikke kan se laserstrålen, når man har øjenværn på – brug en særlig justerbrille, hvis det er nødvendigt at kunne se strålen.

Hvis øjenværnet skal bruges sammen med hoved-, høre- eller åndedrætsværn, må den samlede beskyttelse ikke forringes. Vær især opmærksom på, at stængerne på brillestel ofte giver problemer i forbindelse med høreværn af kop-typen. Der kan i disse tilfælde ofte med fordel anvendes et “kombiværn” – se illustrationen nedenfor.

Eksempel på et kombiværn

Ved kemikaliehåndtering kan det undertiden anbefales at anskaffe en helmaske, idet åndedrætsværn som oftest også er påbudt.

I At-vejledningerne om sandblæsning (1) og svejsning (2) redegøres der nærmere for de særlige forhold, som skal iagttages ved valg af øjenværn til disse arbejdsprocesser.

5. Vedligehold

Brugeren skal kontrollere, at øjenværnet er uden fejl og mangler. Ridsede og beskadigede beskyttelsesglas skal udskiftes. Hængsler til brillestænger må ikke være slappe og et eventuelt elastikbånd til fastgørelse af kapselbriller skal være spændstigt.

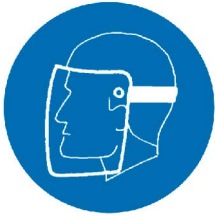
Øjenværn skal vedligeholdes og opbevares efter leverandørens anvisninger. Øjenværn, der er snavsede, gør det sværere at arbejde. Indersiden af glasset kan i koldt vejr eventuelt smøres med antidugvæske. For at forhindre, at øjenværn påvirkes af smuds, olie, sollys m.m., er det en god idé at opbevare dem i den indpakning, de leveres i. Læg aldrig øjenværn med linserne nedad.

6. Skiltning m.m.

Arbejdsområder, hvor øjenværn skal bruges, skal afmærkes med skiltning. Skiltet er blå med et hvidt symbol og kan være suppleret med et forklarende skilt.

Øjenværn påbudt

Ansigtsværn påbudt

Der kan være tilfælde, hvor det arbejde, som gør øjenværn nødvendigt, foregår så spredt, at skiltning ikke er praktisk mulig.

7. Udgifter

Arbejdsgiveren afholder udgifterne til anskaffelse, vedligeholdelse og renholdelse af de personlige værnemidler og har ejendomsretten til dem.

Regler

1. Bekendtgørelse nr. 1273 af 18. december 1996 om sikkerhedskrav mv. til personlige værnemidler
2. Bekendtgørelse nr. 746 af 28. august 1992 om brug af personlige værnemidler
3. Bekendtgørelse nr. 518 af 17. juni 1994 om sikkerhedsskiltning og anden form for signalgivning

Læs også branchearbejdsarbejdsmiljørådenes vejledninger mv.:

Branchearbejdsmiljørådenes vejledninger kan findes på de enkelte branchearbejdsmiljøråds hjemmesider. Der er link til disse hjemmesider på Arbejdstilsynets hjemmeside www.at.dk